

Uns dracs que no treuen foc pels queixals

Text > LAURA REIXACH

«**P**fuà! Ja hi tornem a ser! Com sempre!», s'exclama l'Ona enutjada perquè, una altra vegada, els dracs, que ella s'estima tant, són els dolents de la història. I l'Ona no l'erra quan es queixa que la ficció va escassa d'idees originals. L'Ona, aquesta noieta d'onze anys, protagonista d'*Els nens ferotges*, la primera novel·la de Marta Gibert Ortensi (Roses, 1974), l'encerta de ple amb el seu judici.

Com també l'encerta, de totes totes, Gibert en la seva estrena en la literatura infantil, perquè defuig repetir clixés i arguments i proposa un punt de partida nou: els nens són malvats i els dracs són bons. Els nens fan pudor de peix podrit i els dracs tenen un cor generós. I amb aquesta premissa inicial, l'autora, una periodista de llarga trajectòria i cara coneguda dels espectadors de TV3, estructura una novel·la que avança en dues línies narratives clarament diferenciades, tant textualment com visual, cosa que facilita al lector el seguiment de la història.

O de les històries. Perquè en són dues: una de realista, sobre les peripècies que li passen a l'Ona en el seu dia a dia, i una altra de caràcter fantàstic, que és el conte dels nens ferotges.

Aquesta segona línia narrativa, que es va entrellaçant amb la primera, és una ficció dins la ficció. El relat que escriu i reescriu l'Ona. Una reescriptura que està marcada per les opinions de la mare de la protagonista i per l'Edu, aquest noieta que dibuixa la mar de bé i que és amic de l'Ona. Una amistat cabdal en la novel·la, que permet a Gibert tractar amb destresa, sense ser explícita en excés, els pensaments i les emocions propis de la preadolescència.

Encara que aquest recurs dels nivells narratius no és nou, l'autora el sap jugar correctament, però amb un resultat desigual. El text realista és molt més reeixit que el fantàstic. Tot i que, en conjunt, tota la novel·la és entretinguda de llegir, perquè el ritme és bo i el llenguatge fluid i àgil. També hi ajuden els diàlegs, versemblants i clau per fer avançar l'acció, així com les il·lustracions de Laia Ferraté, que capturen l'atmosfera amable de la història i, alhora, mostren la personalitat somiadora de l'Ona i la singular relació dels dracs amb els nens ferotges.

En aquest món nostre, tan farcit de ficció envasada i servida en multitud de formats i suports, els lectors joves estan exposats a un munt d'estímul

d'entreteniment amb els quals la paraula nua ha de competir i saber fer-se llaunera. Sens dubte, amb aquesta primera novel·la, Gibert ha aconseguit que ja, des de les primeres pàgines, *Els nens ferotges* faci venir salivera. Doncs, endavant! A cruspir-se-la!

Reremur i les batalles perdudes

Text > JOAN VENTURA BRUGULAT

Reremur és un popular carrer de Llagostera que en realitat es diu de l'Olivereta. Es coneix com a Reremur perquè va sorgir al peu de la muralla del castell i, com tots els carrers i barris fora muralla, ha hagut de suportar una certa ambigüitat moral, perquè hi han passat coses i no sempre bones. Durant anys, a excepció d'alguna casa més notable, acollia els més pobres i desventurats. Sobretot hi vivien obrers, bosquetans i desvagats, que van donar pas als immigrants andalusos, extremenys i murcians i, més recentment, a la immigració africana.

Però avui és un carrer que, almenys de portes enfora, fa goig, com bona part del nucli antic.

Enric Ramonet Lloveras (Llagostera, 1958) debuta com a novel·lista amb una obra que encaixa en els cànons del gènere negre, tot i que pels temes que tracta va molt més enllà. El fill d'un exiliat torna a la casa familiar de Reremur i aviat se sabrà que no hi és benvingut. Un policia local que sembla inspirat en els agents de la sèrie *Fargo* (que, tot i ser dones o secundaris, són els que esbrinen la veritat) és l'investigador d'uns anònims i s'aca-

barà trobant amb uns crims que el temps havia amagat. L'obra aprofundeix en temes nacionals i universals, ja que parteix de la reivindicació de la memòria històrica i ens condueix per la Guerra Civil, el feixisme i el franquisme, la repressió, el racisme, el nou feixisme i la convicció que en la nostra societat hi ha dos bàndols incompatibles que no tenen més remei que conviure. És la primera novel·la de l'autor, que ja té tres llibres publicats de diferents temes i col·labora amb *El Punt Avui*, *Gavarres* i altres publicacions. És una narració ben escrita, que

L'ham i l'esquer

Text > JAUME PLANAS PERXACHS

El cop (*The Sting*, George Roy Hill, 1973), és una de les tantestres obres mestres del setè art. El guió de la pel·lícula va merèixer l'apreciada estatueta daurada. La trama —una revenja perpetuada per uns estafadors a qui els han matat un bon amic— és la planificació de l'esmentat cop del títol: la recopilació d'informació, l'allistament de la *troupe* que participarà en l'ensarronada, l'habilitació d'un immoble com un decorat fals, els assajos previs... en fi, la preparació mil·limètrica d'una posada en escena per enganyar un personatge «malvat». Quan tot està enllestit, toca iniciar la representació final, que no és res més que l'execució del cop en què cada peça de l'engranatge fa la seva tasca, res no grinyola i la «víctima» s'empassa l'ham i acaba sent escurada.

En gran manera, la «nova» obra de Miquel Martín Serra —en realitat, es tracta de la reescriptura de dalt a baix d'una novel·la anterior: *Cabells de medusa*— ens presenta la investigació que duu a terme la Gona, una escriptora empordanesa entestada a esbrinar el motiu verídic (la veritat és una pastanaga) pel qual un avantpassat seu va ser batejat amb el nom grec d'Espiridió. De pares a fills ha passat la

llegenda mitificada que n'explica l'origen, però és en el present, arran de les preguntes de la seva filla, que aquesta intrèpida novel·lista s'aventura a bussejar en l'arbre genealògic familiar perquè se sap seduïda per la història, li crema a dins.

Mentre la Gona recull informació i va descobrint novetats rere aquest relat cobert d'una lleu nebulosa —les diferents versions són producte de des-cuits, d'adaptacions lliures, d'omis-sions voluntàries; en fi, de manipular el material sensible de la memòria—, reflexiona sobre el fet d'escriure, la creació i el món editorial del país.

Finalment, després d'un munt de dubtes i pors paralitzadores, la Gona es llança a reescriure el relat familiar (crear és prendre decisions) trufat de llegendes marineres, amanit amb un curós vocabulari i una prosa magnífica, i és aquesta narració, amb el mateix títol que la novel·la, la part més brillant i vibrant del llibre, perquè s'hi veuen els detalls que provenen de la preparació i com acaben apareixent reflectits en l'obra final, el producte de tota la feïna prèvia. La Gona imita els heroics corallers de la seva obra, se submergeix en les profunditats abissals d'una història per extreure'n un tresor cobejat.

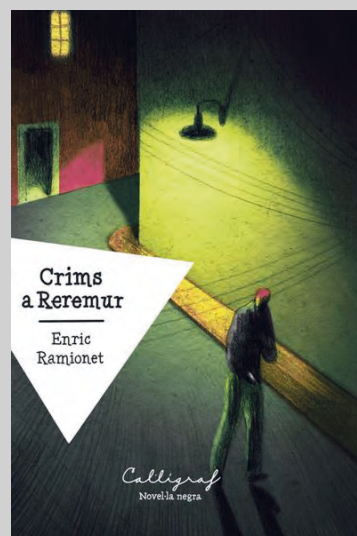
fa mantenir un ritme alt de lectura, i que enmig de la intriga encaixa moltes de les inquietuds i punts de vista cívics i ètics que han distingit l'autor al llarg dels anys. Ramonet parla de la guerra i de l'extrema duresa dels camps de concentració, de la repressió, de la fam, dels maltractaments i de l'amistat de tres personatges que anirem coneixent. També de les batalles perdudes que ens fan pensar en el moment actual i d'un idealisme irrenunciable malgrat la desesperació, i incideix en el feixisme persistent que ho empastifa tot. Per bastir la ficció ha creat alguns personatges que personifiquen patrons que havíem conegut en l'època franquista i també dels cadells

que avui porten els mateixos collars. També hi fa sortir persones ben reals, en una aposta per fer més realista la història. Els espais per on transiten els protagonistes, a més de Reremur, són ben coneguts: el Casino Llagosterenc, centre neuràlgic del poble des de fa més de cent cinquanta anys, el pub L'Enrenou o la mítica Bodega Ramiro, avui tancada, però que té un paper important en l'imaginari de l'època. L'Enric també ens parla del seu amor als gossos, qüestiona les pensions humils, apunta al desastre de les polèmiques urbanitzacions il·legals (un altre escenari de la novel·la) i ens recorda que els patis de casa bona poden guardar tristos secrets.

MARTÍN, Miquel. *Guanyaràs una mar llisa*. Barcelona: Periscopi, 2024. 250 p.

L'excel·lent relat mariner que redacta, *Guanyaràs una mar llisa*, segurament quedaria coix sense la fase prèvia preparatòria, perquè tindriem una potent narració de mar d'un temps i un país que ens queda llunyà, com si fos un relat de Pla del volum 2 de l'obra completa, *Aigua de mar*, o de *Marines i boscatges* de Ruyra. L'articulació d'ambdues ofereix un joc intel·ligent i atractiu, i mostra tot el procés creatiu, des de les beceroles fins a obtenir el resultat final emplatat d'una cuina moderna que poua de la tradició, perquè, parafrasejant Raimon, qui perd els orígens perd la identitat.

RAMONET, Enric. *Crims a Reremur*. Figueres: Edicions Cal·lígraf, 2024. 236 p.